

Eindevaluatieverslag Stimuleringsregeling 'Verbreden en borgen methodiek Leesplezier voor kinderen met een leesprobleem'

De Koninklijke Bibliotheek heeft in 2018 een subsidie beschikbaar gesteld voor het breder uitdragen en borgen van *leesplezier voor kinderen met een leesprobleem*, binnen de *Bibliotheek op school*.

De subsidie is ingezet t.b.v. het verbreden en borgen van de methodiek Leesplezier voor kinderen met leesproblemen in de *Bibliotheek op school*. Dit in aansluiting op de gelijknamige opleiding voor leesconsulenten. De leesconsulent heeft een voortrekkersrol. Deze subsidieregeling biedt een extra impuls.

In vervolg op de tussentijdse evaluatie van december 2018 - januari 2019, heeft er medio 2019 een eindevaluatie plaatsgevonden onder de deelnemende bibliotheken. Deze eindevaluatie geeft inzicht in de inhoudelijke uitvoering rondom implementatie en borging van kennisoverdracht en het gebruik van geschikte materialen, alsmede de financiële verantwoording van de subsidiegelden en tot slot een algemene uiteenzetting van de subsidieopbrengsten.

Aan drieëntwintig bibliotheekorganisaties is subsidie toegekend. Dit zijn:

Biblionet Groningen	Bibliotheek Deventer	Bibliotheek Emmen
ZINiN Bibliotheek	Bibliotheek Noord Fryslân	Cultura Ede
Bibliotheek Helmond – Peel	Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen	Bibliotheek VANnU
Bibliotheek Mar en Fean	FlevoMeer Bibliotheek	Bibliotheek Kampen
Bibliotheek Zuid-Kennemerland	De Nieuwe Bibliotheek	Bibliotheek Zoetermeer
De Bieb voor Zaanstreek	FlevoMeer Bibliotheek	Bibliotheek Schiedam
Bibliotheek Rijn en Venen	Bibliotheek aan den Ijsse	Bibliotheek Roden
Bibliotheek Rivierenland	RegioCultuurCentrum Idea	

Dit verslag geeft de belangrijkste aspecten weer die zijn voortgekomen uit de eindevaluatie.

Evaluatieverslag

Respons deelnemers

Van de 23 deelnemende bibliotheekorganisaties hebben 22 bibliotheken gehoor gegeven aan de tussentijdse evaluatie. RegioCultuurCentrumIdea zal, wegens omstandigheden, later evalueren.

Deelnemende scholen

96 scholen hebben kunnen profiteren van de deskundigheid van leesconsulenten.

Het gaat om:

- 87 reguliere scholen
- 4 scholen voor speciaal onderwijs, waaronder cluster 2- en 4 scholen
- 3 scholen voor speciaal basisonderwijs
- 1 islamitische school
- 1 school voor praktijkonderwijs

Op de meeste scholen zijn kinderen individueel begeleid. Op andere scholen heeft klassikale begeleiding plaatsgevonden.

In totaal zijn 808 kinderen in meer of mindere mate betrokken geweest bij de uitrol van *Leesplezier voor kinderen met een leesprobleem*.

Extra aandacht voor kinderen met leesproblemen

De tussenevaluatie in januari 2019 gaf aan dat de diverse scholen erg blij zijn met de extra aandacht voor kinderen met leesproblemen. Aandacht die er niet op gericht is om de leesvaardigheden te verbeteren, zoals deze kinderen gewend zijn, maar die gaat over het beleven van plezier aan het luisteren naar of lezen van een verhaal. Tevens blijkt dat leerkrachten het van toegevoegde waarde vinden dat ook zij adviezen en begeleiding krijgen ten aanzien van deze doelgroep. Leerkrachten blijken weinig kennis te hebben over het aanbod van materialen: wat is er op de markt aanwezig en wanneer zet je bepaalde materialen in? De fase in de leesontwikkeling helpt hen inzichtelijk te maken wanneer en waarom bepaalde (pilot)materialen ingezet kunnen worden. Leesconsulenten geven aan dat ze veelal maatwerk leveren aan zowel de kinderen als aan de leerkrachten. Kleine, maar effectieve stappen zetten leidt tot succeservaringen en zal borging stimuleren.

Expertise van de leesconsulent tijdens de *implementatiefase* in de scholen

Leesconsulenten hebben aangegeven op welke activiteiten zij de nadruk hebben gelegd, tijdens de implementatiefasen op scholen. Hieronder volgt een top 5 ranking van de meest benoemde activiteiten:

Aanschaffen en inzetten van materialen die het leesplezier bevorderen

Materialen die veelvuldig genoemd worden zijn: Superboek, Yoleo, doorleeslijstjes, daisyspeler met daisy cd-roms, MLP-boeken, theaterleesboeken, andere hulpmiddelen en 2x werd kwispellezen benoemd.

Het voeren van leesgesprekken met kinderen

Leesgesprekken zijn gesprekken die leesconsulenten voeren met vaak individuele kinderen, om inzicht te krijgen in de leesstijl van het kind, de leesvoorkeur en de onderwijsbehoefte

van het kind ten aanzien van lezen. Kinderen krijgen hierdoor ook zelf zicht op hun leesvoorkeur, leesvaardigheid en leesmotivatie.

Informereren, trainen en begeleiden van leerkrachten

Leerkrachten werden geïnformeerd over de expertise van de leesconsulent. Hiernaast werden leerkrachten getraind (workshops) in het gebruik van materialen en begeleid in het vergroten van leesplezier bij kinderen met leesproblemen; welke boeken bied je aan, hoe kan een kind het juiste boek vinden, welke activiteiten in de klas bevorderen het leesplezier.

Informereren en begeleiden van ouders

Hierbij werd genoemd; ouderavonden, workshops voor ouders, gesprekken met ouders op aanvraag, ouders informeren via nieuwsbrief of Social Media en bijeenkomsten voor ouders in de bibliotheek (praktische bijeenkomst). Ook werd oudervereniging Balans genoemd.

Collectie

Men gaf aan dat er aandacht is geschonken aan het verbeteren, vergroten, aanpassen en actualiseren van de collectie. Er is ook aandacht geweest voor het aantrekkelijker maken van de leesomgeving.

Naast deze vijf meest uitgevoerde activiteiten werd ook genoemd:

Het overdragen van kennis, vanuit de opleiding *Leesplezier voor kinderen met een leesprobleem*, aan collega-leesconsulenten en aan front office-medewerkers.

Hierbij lag de nadruk op het aanbod van materialen.

Kinderen brengen een bezoek aan bibliotheken

Het blijkt niet voor alle kinderen vanzelfsprekend te zijn dat zij een bibliotheek bezoeken.

Na de implementatiefase, het proces waarbij het plan van aanpak tot uitvoering wordt gebracht, volgt de borgingsfase. In deze fase worden succesvolle aspecten uit de implementatiefase verankerd.

De volgende paragraaf laat zien welke succesvolle activiteiten uit de implementatiefase zijn meegenomen in de borgingsfase.

Borging van succesvolle activiteiten

Hieronder volgt een top 7 ranking van de meest benoemde activiteiten:

Leesgesprekken

Vrijwel alle leesconsulenten gebruiken leesgesprekken als start om kinderen te kunnen begeleiden op weg naar leesplezier. Men geeft aan dat leesgesprekken leiden tot verhoogde betrokkenheid bij het lezen, aangezien de leesomgeving en het aanbod van boeken is afgestemd op het kind. Leesgesprekken worden hierdoor borgingswaardig gevonden. Enkele

leesconsulenten geven aan dat leesgesprekken een blijvend onderdeel zijn van het aanbod van de leesconsulent in de Bibliotheek op school.

Inzet van materialen

Hoewel tijdens de implementatiefase diverse materialen worden benoemd, zien we in deze fase vooral de pilotmaterialen (Superboek, Yoleo en MLP) terugkomen. Dit wil overigens niet zeggen dat ander materialen niet ingezet zijn.

Verbeteren, uitbreiden en actueel houden van MLP-collectie

Het verbeteren, uitbreiden en actueel houden van de MLP-collectie wordt in de evaluatie veelvuldig benoemd. Hiernaast wordt in deze context ook 'collectie in het algemeen' benoemd.

Ouders

Leesconsulenten hebben zich ingezet om ouders beter te kunnen bereiken, hen te informeren, adviseren en begeleiden met hun kind.

Borging

Scholen hebben tijd nodig om iets op hun netvlies te krijgen.

Scholen hebben nu voldoende handvatten om zelfstandig verder te gaan, onder het toezien oog van de lees-mediacoördinator/coach.

Het borgingsplan werkt erg goed. Er is nu tijd en ruimte om dit verder uit te voeren, te verfijnen en uit te breiden.

Doordat er verloop is van leerkrachten in de scholen is het belangrijk dat er steeds weer aandacht is voor dit onderwerp.

Voor borging is de betrokkenheid van leerkrachten en ouders vereist.

Aandacht voor leesbevordering in leesbeleidsplan, als vast onderwerp op de schoolagenda, vast agendapunt tijdens een teammoment en meer aandacht voor leescultuur

Scholing en deskundigheidsbevordering

Scholing en deskundigheidsbevordering van leerkrachten en van front office-medewerkers in bibliotheken:

- front office-personeel heeft meer bijscholing gehad, om kinderen met leesproblemen, maar ook hun ouders beter te kunnen adviseren.
- Er is meer kennisoverdracht geweest aan bibliotheekmedewerkers in het algemeen, om passend advies te kunnen geven.

Naast deze zeven meest uitgevoerde activiteiten werd ook genoemd:

- Creëren van mogelijkheden om de activiteiten ook op andere scholen aan te bieden en verder uit te rollen.
- Verslaglegging van leesgesprekken in het leerlingvolgsysteem van het kind.
- Faciliteren dat kinderen de materialen zowel op school als thuis kunnen gebruiken.
- Aantrekkelijk maken van de leesomgeving in dBos.

- Beter contact met bibliotheken t.a.v. beschikbare materialen.
- Boekpromotie van nieuwe collecties structureel inzetten.
- Theaterlezen als onderdeel van schoolaanbod promoten.
- Manier om actuele informatie voor de doelgroep te delen op scholen.

Belemmerende factoren tijdens de implementatie- of borgingsfase

Het trainen of bijscholen van leerkrachten of teams is moeilijk te realiseren, omdat er veel werkdruk wordt ervaren in het onderwijs. Leerkrachten ervaren een training als verhoging van de werkdruk.

Door het lerarentekort of het wegvallen van de leescoördinator van de school, werd de taak van de leesconsulent erg groot. Hierdoor kwam er minder terecht van de gemaakte plannen.

Wanneer bepaalde projecten of activiteiten eenmalig zijn, zijn deze moeilijk te borgen.

Het wachten op Yoleo werkte zeer demotiverend.

Yoleo zou immers 'gratis' worden. Het heeft ontzettend lang geduurd voordat men dit kon gaan gebruiken. Nu blijkt het resultaat teleurstellend te zijn; het is niet voor scholen beschikbaar, maar voor individuele jeugdbibliotheekleden. Dit wordt als een gemiste kans gezien.

Superboek werd in een enkel geval genoemd als niet gebruiksvriendelijk, door dat men het een saai scherm vindt tijdens het luisteren en door de lastige aanmeldingsprocedure.

Borging

Borging heeft op alle scholen plaatsgevonden, met uitzondering van één school, omdat deze ophoudt te bestaan.

Borgingsplan

Vrijwel alle scholen hebben een borgingsplan geschreven. Sommige hebben het aangevuld in hun leesplan.

Een aantal scholen zien borging als een dynamisch proces, waarbij er steeds veranderingen plaats vinden. Zij zien het als belang dat de leesconsulent hun vraagbaak is en ondersteuning biedt bij de invoering van kennis en materialen. Er zijn soms mondelinge afspraken gemaakt die men naleeft.

Een andere school heeft een werkgroep in het leven geroepen die zich actief bezighoudt met dit onderwerp, voor inhoudelijke en praktisch uit te voeren zaken (uitrol).

Een enkele school heeft nog geen borgingsplan geschreven en is dit voornemens te doen.

Waar is het borgingsplan terug te vinden

Niet iedere bibliotheek geeft duidelijk weer waar men het borgingsplan terug kan vinden. De overige bibliotheken laten zien dat het borgingsplan geïntegreerd is in het taalbeleidsplan van school, opgenomen is in het leesplan van de school of in het jaar- of meerjarenplan van de school.

Auteur van het borgingsplan

Het borgingsplan is vrijwel op iedere school geschreven door de leesconsulent in samenspraak met de leescoördinator van de school. In enkele gevallen is de interne begeleider hierbij betrokken geweest.

Bewaker van het borgingsplan

Het borgingsplan is, zoals gezegd, in de meeste gevallen geschreven door de leesconsulent en de leescoördinator van de school. Het zijn ook deze twee personen die het borgingsplan zullen gaan bewaken. In andere gevallen wordt alleen de leesconsulent van de bibliotheek genoemd, alsook: educatieadviseur, taal-leescoördinator, onderwijspecialist of de zorgcoördinator/interne begeleider van de school.

Subsidie voor het breder uitdragen en borgen van *Leesplezier voor kinderen met een leesprobleem*, binnen de Bibliotheek op school.

De financiële verantwoording van de 22 bibliotheken laat zien dat zij hun subsidiegelden voornamelijk hebben uitgegeven aan extra uren voor de leesconsulent, uitbreiding of verbetering van materialen/collectie en overige kosten.

Uren leesconsulent

- 14 van de 22 bibliotheken hebben 75% en meer uitgegeven aan extra uren voor de leesconsulent
- 8 van de 22 bibliotheken hebben minder dan 75% uitgegeven aan extra uren voor de leesconsulent

Materialen en collectie

- 13 van de 22 bibliotheken hebben 25% en meer uitgegeven aan kosten van materialen / collectie
- 9 van de 22 bibliotheken hebben minder dan 25% uitgegeven aan kosten van materialen / collectie

Overige kosten

Overige kosten kwamen onder andere ten goede aan: pr-kosten, inrichting van de leesomgeving, drukwerk of licenties. Eén bibliotheek gaf een deel van de subsidiegelden uit aan de voorleeshond.

Eén bibliotheek gaf 50% uit aan extra uren van de leesconsulent en 50% aan de kosten van materialen en collectie.

Eén bibliotheek gaf meer geld uit aan kosten van materialen / collectie dan aan extra uren van de leesconsulent.

Eigen bijdrage van de bibliotheek

De voorwaarden van de Koninklijke Bibliotheek, om in aanmerking te komen voor subsidie, stelde: *De bibliotheek investeert zelf ook een bedrag in uren en/of materialen.*

- 14 van de deelgenomen bibliotheken geven in hun financiële verantwoording weer dat zij gehoor hebben gegeven aan de gestelde voorwaarde.
- 8 van hen investeerden zelf een bedrag groter dan 1000 euro

- 6 van hen investeerden zelf een bedrag van 500 euro of minder

Eén school heeft de expertdiensten van de leesconsulent opgenomen in het aanbod van de Bibliotheek *op school*. Zij komen iedere school, die gebruik wil maken van deze expertise, met een bedrag tegemoet.

Een andere school is enthousiast over het expertise-aanbod dat zij scholen kunnen bieden. Zij blijven dit financieren vanuit allerlei potjes, geven zij aan.

8 van de deelgenomen bibliotheken geven in hun financiële verantwoording geen inzicht in het zelf te investeren bedrag door de bibliotheek.

Reacties van leesconsulenten naar aanleiding van de subsidieregeling, medio 2019

“We vertrouwen erop dat leerkrachten en leescoördinatoren zelfstandig aan de slag kunnen gaan, na de scholing van de leesconsulente, natuurlijk onder toezienend oog van ons (leesconsulent).”

“Scholen investeren nu verder in materialen.”

“Het voeren van leesgesprekken wordt opgenomen in ons bibliotheekaanbod op dBos-scholen.”

“We gaan nu ook hoofdvestigingen herinrichten met MLP-materialen.”

“We gaan nu ook onze collega’s trainen in het voeren van leesgesprekken.”

“In de huidige programmering op scholen is nu extra aandacht voor kinderen met leesproblemen. Er worden nu extra uren opgenomen om borging adequaat te maken.”

“Yoleo en Superboek zijn ingezet vanwege de ervaring dat zij leesplezier doen toenemen. Scholen gaan nu zelf bepalen welke materialen zij hiernaast nog willen inzetten.”

“Er komen nu vaker ouders met kind naar de bibliotheek voor hulp.”

“Scholen zijn nu beter op de hoogte van wat de mogelijkheden voor de kinderen zijn. Er is nu een groter en meer herkenbaar makkelijk lezen-aanbod.”

“Op twee scholen zal de *Boekenbende* zich herhalen, omdat zwakke lezers duidelijk meer leesplezier hebben ervaren.”

“Omdat al deze scholen al aangesloten zijn en een nauwe samenwerking met de bibliotheek hebben, kunnen leerkrachten ons vinden met vragen. Daarnaast hebben we ook buiten de subsidie om contact gelegd met dyslexiebehandelaars uit de omgeving, en daar een workshop gegeven over leesplezier, zodat zij hier ook in de dyslexietrainingen aandacht aan kunnen besteden en ouders kunnen adviseren. Zij weten nu ook het contact met de bibliotheek te vinden, en we krijgen nu vaker vragen om boekentips.”

“De leescoördinator van de school initieert vanaf nu extra aandacht voor de zwakke lezers.”

“De rol school-bibliotheek moet besproken worden.”

“Contacten met ouders, ten aanzien van leesplezier krijgen weer voorrang.”

“Rol van leesconsulent moet meer voorbeeld zijn voor leerkrachten. Dit valt binnen de reguliere contacturen waar school recht op heeft i.v.m. de Bibliotheek *op school*.”

“In de praktijk is er vanuit de scholen vooral vraag naar het voeren van individuele leesgesprekken met leerlingen die lezen lastig vinden, moeite hebben met het kiezen van het juiste boek of het uitlezen van een boek. Leerkrachten hebben daar zelf geen tijd voor tijdens de lesuren maar zien het belang er van in.”

“De lees-mediacoaches hebben het voeren van leesgesprekken opgenomen in het aanbod voor alle (100) scholen in het werkgebied.”

“Aan begin van het schooljaar gaan leescoördinator en ib-er aan tafel zitten om te kijken welke kinderen extra ondersteuning kunnen gebruiken.”

“Wij willen deze specifieke hulp aanbieden aan alle kinderen die daarvoor in aanmerking komen. Daarvoor beginnen we in het nieuwe schooljaar met ‘Spreekuur Leesplezier’, een kinderboekenspreekuur in de bibliotheek voor kinderen op een vaste tijd (met name uit de groepen 4, 5, 6) die geen leesplezier meer hebben. Inmiddels zijn niet alleen de 3 deelnemende scholen daarvan op de hoogte, maar ook alle andere Bibliotheek op school-scholen.”

“Voor ‘Spreekuur Leesplezier’ maken we weer gebruik van een andere subsidie. Op deze manier kunnen we hulp aan alle kinderen aanbieden die dat nodig hebben, leggen we minimale druk op leerkrachten, kunnen we onze eigen collectie en expertise inzetten.”

“Vaste Aanpak Leesplezier voor kinderen met Leesproblemen komt als vast agendapunt op regionaal LMC overleg.”

“Methodiek wordt binnen bibliotheek ZVL op alle scholen toegepast.”

“Het aantrekkelijk maken en houden van de leesomgeving, is door de subsidie een eenmalige impuls geweest en kan er nu enkele jaren mee door.”

“Zonder subsidie hadden we nooit zoveel kunnen bereiken.”

Enkele reacties van bibliotheken tijdens de tussentijdse evaluatie, januari 2019

“De subsidie geeft een boost, speciaal voor deze kinderen. Ik heb nu de ruimte om me écht met hen bezig te houden, de tijd te nemen. Ik voel dat ik meer kan en te bieden heb, omdat ik veel geleerd heb tijdens de opleiding, maar ook anders kan kijken naar deze kinderen. Volgend schooljaar ga ik ook tijd inplannen voor activiteiten, speciaal voor deze doelgroep.”

“De subsidie is heel fijn, omdat we nu geld aan deze doelgroep kunnen besteden. Ik heb gemerkt dat de collectie die we bieden niet in verhouding is tot wat deze kinderen nodig hebben. Nu kan ik hier tijd en geld aan besteden.” “We steken veel geld in uren om te begeleiden. De scholen zijn zeer content. Er wordt steeds meer begeleiding gevraagd door de scholen, omdat zij zien dat onze inzet effect heeft. Leerkrachten zeggen dat ze zien dat kinderen meer gemotiveerd zijn om te lezen, omdat de kinderen een betere keuze kunnen maken uit de boeken en de begeleiding hen stimuleert.”

“Het lijkt wel of we meer ingang krijgen in de scholen, nu we zo de aandacht richten op deze kinderen.”

“De subsidie heeft ertoe geleid dat de plannen die men had, nu daadwerkelijk uitgevoerd worden. De subsidie draagt daaraan bij, de overige kosten neemt de bibliotheek op zich. De bibliotheek wil deze plannen/dit project straks uitbreiden naar andere scholen. Nu maken we als leesconsulent extra uren. Op twee andere scholen zijn leesconsulenten ook gestart, maar dat wordt door de bibliotheek uit een andere pot betaald.”

Opbrengst stimuleringsregeling Verbreden en borgen methodiek Leesplezier voor kinderen met een leesprobleem

De KB heeft leesconsulenten die de opleiding ‘Leesplezier voor kinderen met een leesprobleem’ hebben gevolgd, de mogelijkheid geboden om middels een stimuleringsregeling hun kennis en expertise op de Bibliotheek op school- scholen in het land uit te rollen. Hierdoor is het mogelijk gemaakt om kinderen, bij wie het leesproces niet vanzelfsprekend verloopt, aandacht en ondersteuning te bieden, zodat ook zij (weer) plezier kunnen beleven aan lezen. Hiernaast bood de stimuleringsregeling de mogelijkheid voor kennisoverdracht aan leerkrachten of schoolteams, opdat ook zij een meer passend en beredeneerd aanbod kunnen doen aan kinderen met leesproblemen, ten einde deze kinderen meer plezier te laten beleven aan lezen.

De leesconsulenten zijn begeleid in de aanpak om hun kennis op scholen uiteen te zetten, middels een implementatiestrategieën. Dit heeft hen geholpen om bewust en stapsgewijs implementatie en uiteindelijk borging mogelijk te maken op Bibliotheek *op school*-scholen. Tevens heeft het hen geholpen om een adequate verdeling te kunnen maken voor de

uitgaven van de subsidiegelden. Zowel de tussenevaluatie van februari 2019 als deze eindevaluatie, laat zien dat de leesconsulenten doelbewust zijn omgegaan met de subsidiegelden (zie bijlage 1, financiële verantwoording). Leesconsulenten geven aan: *“Zonder subsidie hadden we nooit zoveel kunnen bereiken!”*, *“De subsidie geeft een boost, speciaal voor deze kinderen!”*, *“Omdat deze ‘pilot’ zeer succesvol is gebleken, worden (financiële) mogelijkheden onderzocht om deze hele ‘pilot’ te herhalen op drie nieuwe scholen.”*

Positieve ervaringen tijdens de implementatiefase worden doorgezet in de borgingsfase. Er is in beide fasen veel aandacht voor materialen, collectie en de leesgesprekken (<http://nederlands.slo.nl/leesgesprekken>). Deze laatste worden vrijwel door alle leesconsulenten ingezet als startgesprek op weg naar leesplezier voor kinderen. Een educatiemanager schrijft: *“De desbetreffende leesconsulenten die meedoen aan deze pilot, kwamen tot de conclusie dat het inzetten van leesgesprekken zeer effectief is. Het heeft zeker zijn doel bereikt; namelijk het creëren van meer leesplezier.”* Ook leerkrachten zien het effect van de individuele aandacht en wat dit en leesgesprekken met kinderen doet. Leesconsulent: *“Leerkrachten zien nu kinderen lezen die dat voorheen nooit deden, dit is wat we willen.”* *“Vanwege het succes gaan we deze manier van werken ook op andere scholen inzetten.”* Er wordt aangegeven dat de meeste kinderen het erg leuk vinden om op deze manier met boeken bezig te zijn, in plaats van remediërend met een remedial teacher, leerkracht of anders. Kind: *“Ik wist niet dat ik deze boeken leuk vind, grappig!”* Andere bibliotheken nemen het voeren van leesgesprekken standaard op in hun aanbod op scholen.

Het merendeel van de leesconsulenten heeft hun subsidiegelden voornamelijk ingezet voor meer contacturen op de scholen. Deze contacturen werden besteed aan het individueel begeleiden van kinderen, training en begeleiden van leerkrachten ten aanzien van kennisoverdracht en gebruik van materialen. *“We vertrouwen erop dat leerkrachten en leescoördinatoren zelfstandig aan de slag kunnen gaan, na scholing van de leesconsulent.”* *“Scholen zijn nu beter op de hoogte wat de mogelijkheden voor de kinderen zijn.”*

Naast het trainen van leerkrachten is er ook een brug gemaakt naar scholing van andere leesconsulenten van de bibliotheekorganisatie en hun front office-medewerkers. Om ook meer kennis aan hen over te dragen en ze bekend te maken met geschikte materialen voor kinderen van deze doelgroep.

Opvallend is de behoefte onder leesconsulenten om ouders meer te betrekken bij leesplezier voor het kind met leesproblemen en hen meer in de bibliotheek te halen.

Zowel tijdens de implementatiefase als in de borgingsfase is er veel aandacht en geld gegaan naar materialen en collectie. Scholen merkten op dat hun collectie niet voldoende toereikend was voor kinderen die moeite hebben met lezen. Hierom werden er met name pilotmaterialen aangeschaft. Er werd geld vrij gemaakt voor het actualiseren en uitbreiden van de MLP-collectie. Er werd gewacht op het moment dat Yoleo ‘gratis’ werd. Helaas liet dit lang op zich wachten en dat frustreerde velen. Juist omdat het een goed ontvangen product is dat leesplezier echt laat toenemen en waarvan leerkrachten tevens zien dat er

daadwerkelijk wordt gelezen. Nu Yoleo toegankelijk is voor leden van de bibliotheek loopt men er tegenaan dat scholen geen vrije toegang hebben tot het product. Het privégebruik van de jeugdpas, met wachtwoord, maakt het product niet gebruiksvriendelijk om op scholen in te zetten. Dit wordt als zeer teleurstellend ervaren.

Het gebruik van Superboek wordt als ingang gezien om weer te kunnen genieten van verhalen. Leesconsulent: *“De pitches die we tijdens de opleiding Leesplezier voor Kinderen met een Leesprobleem hebben gehouden (om het nut van luister-lezen duidelijk te maken), hebben mij geholpen om luister-lezen op de scholen toegang te geven.”* Scholen voor speciaal onderwijs maken dankbaar gebruik van Superboek. Men loopt er tegen aan dat de aanmelding lang op zich laat wachten, omdat ouders hiervoor moeten reageren op een activatielink. Dit verloopt moeizaam. Voor kinderen die geen lid mogen of kunnen worden van Superboek, wordt in een enkele keer een daisyspeler aangeschaft.

Na de implementatie heeft borging plaatsgevonden. Het borgingsplan werd op vrijwel alle scholen door de leesconsulent en leescoördinator van de school geschreven. De leescoördinator is de verbinder tussen de bibliotheek en de school. Doordat de leescoördinator in samenspraak met de leesconsulent het borgingsplan heeft geschreven, verwacht ik dat borging gerealiseerd is en zal blijven. Mede doordat diegene die de borging zal bewaken een persoon in de school is die verbonden is aan een functie die betrekking heeft op het domein zorg, taal/lezen, zoals een educatieadviseur, taal-leescoördinator, onderwijsspecialist of de zorgcoördinator/intern begeleider van de school.

De subsidieregeling heeft ertoe geleid dat er meer adequate aandacht is voor kinderen met leesproblemen. Er zijn positieve ervaringen opgedaan door de methodiek ‘Leesplezier voor kinderen met leesproblemen’ uit te rollen in de scholen. Positieve ervaringen met materialen, leesgesprekken, inhoudelijke kennis over leesbevordering en het begeleiden van leerkrachten of andere onderwijsinhoudelijk betrokken personen. Dit heeft ertoe geleid dat de rol van de leesconsulent meer in de schijnwerpers is komen te staan. Leerkrachten weten de leesconsulent nu beter te vinden met specifieke hulpvragen. Leesconsulent: *“.. omdat er een nauwe samenwerking is met de bibliotheek, kunnen leerkrachten ons makkelijker vinden met vragen.”* Ook de rol van de leescoördinator is meer zichtbaar geworden voor leerkrachten. *“De leescoördinator van de school initieert nu extra aandacht voor de zwakke lezers.”*

Hiernaast zien we dat de uitrol op de scholen ook andere partijen actief heeft gemaakt om kinderen met leesproblemen te helpen. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan de interne begeleider. Deze wordt nu meer, maar ook eerder betrokken in het proces als het gaat om het aanbieden van interventies of de begeleiding van kinderen met leesproblemen. Dit is een goede ontwikkeling, omdat de interne begeleider naast de leerkracht nauw betrokken is bij de zorgverlening en begeleiding van het kind.

We kunnen concluderen dat de subsidieregeling ‘Leesplezier voor kinderen met leesproblemen’ leesconsulenten zichtbaar op de kaart heeft gezet binnen de scholen. Het

heeft de schooldeuren geopend voor leesconsulenten om kinderen een meer passend en beredeneerd aanbod te geven, het heeft hen geleerd om leerkrachten adequaat te kunnen begeleiden bij hulpvragen, het heeft leerkrachten geleerd hoe zij kinderen leesplezier kunnen laten beleven gedurende hun leesontwikkeling, het heeft de bibliotheekdeur nog verder opengezet voor ouders, maar bovenal heeft het veel kinderen laten ervaren dat er plezier kan worden beleefd aan lezen. Met het fundament dat is gelegd op de betrokken scholen, de kennisoverdracht die er gedaan is naar leerkrachten én andere leesconsulenten, kan er in de toekomst door veel kinderen plezier worden beleefd aan lezen!

December 2019,
Wendie van der Aa